

СТАНОВИЩЕ

Относно дисертационния труд на Доц. Д-р Ася Захаријева Кръстева-Панова, дм на тема „Орална медицина и диагностични панели“ за получаване на научната степен „Доктор на медицинските науки“ по научната специалност „Терапевтична стоматология“

от **Проф доктор Тихомир Георгиев, д.м.н.**

Биографични данни

2004 г. – докторант към катедра „Образна и орална диагностика“, Факултета по дентална медицина, МУ – София.

2015 г. до сега – доцент в катедра „Образна и орална диагностика“, Факултета по дентална медицина, МУ – София.

През 2008 г. придобива образователна и научна степен „доктор“ след защита на дисертационен труд на тема „Общата нестимулирана слюнка като диагностична среда при имуновъзпалителни заболявания и орални неоплазми“.

Актуалност на проблема

Дисертационният труд на доц. д-р Ася Захаријева Кръстева-Панова е посветен на актуален и клинично значим проблем – промените в устната кухина, които нерядко са отражение на множество различни заболявания - гастроентерологични, хематологични, ревматологични, инфекциозни, дерматологични и др., имайки предвид, че патологията в устната кухина е изключително широко разпространена и по литературни данни може да засегне до 1/2 от изследвания контингент лица.

Често оралните промени могат да бъдат първото клинично представяне на различни болести, което алармира денталните лекари

или медиците за наличието на сериозно заболяване. От полза за диагностичния процес са познаването на клиничните характеристики като цвят, повърхностна морфология, местоположение и давност на лезията.

Структура на дисертацията

Дисертацията е написана на 337 страници, онагледена е с 80 таблици и 190 фигури. Доц. Кръстева-Панова е структурирала научната си теза в 11 раздела: въведение; литературен обзор – 79 стр.; цел и задачи; материал и методи 10 стр.; резултати - 165 стр.; обсъждане - 20 стр.; изводи; приноси.; участия в научни проекти, свързани с разработването на дисертационния труд; библиография - 36 стр.

Въведението представя стегнато и ясно проблема.

Литературният обзор е съвременен и представя оралните промени в устната кухина като е добре фокусиран върху целта и задачите на дисертацията, завършва с нерешени проблеми.

Целта на дисертационния труд е анализ на диагностичните възможности на някои клинично-лабораторни показатели и създаване оптимални диагностични панели при различни орални и общи заболявания.

За изпълнението ѝ са поставени 6 задачи свързани с недоимъка на еритропоетични фактори, херпес вирусните инфекции, HPV, хепатитните вируси В и С, носителството на *H. pylori* както и възпалението и оралния лигавичен имунитет.

Обект на изследването са голям брой пациенти - общо 791, групирани според патологията в достатъчни за обработка групи.

Извършени са 2800 изследвания със съвременни и надеждни методи в серум, слюнка и тъкан. Статистическият подход е разнообразен и неочакван, модерен.

Големият брой проучени пациенти, както и използваните съвременни методи и подходящата статистическа обработка на данните са предпоставка за получаване на надеждни и достоверни резултати, които са лично дело на авторката.

Резултатите са детайлно представени и подходящо онагледени с таблици и фигури.

Охарактеризирани са еритропоеичните дефицити, включително латентите.

Много интересни са резултатите от приложения орален херпесен панел.

Интересни са анализите свързани с налиено на *H. pylori* и евентуалната му протективна роля към верусните инфекции в устната кухина.

Доц. Кръстева-Панова изследва HPV при пациенти с орални неоплазми като предлага едни от първите данни за България, включително при здрави. Интересни са находките в тъканите за неочаквани типове HPV. При неоплазмите в лицевочелюстната област са изследвани в слюнката показателите на възпалението и локалния лигавичен имунитет.

Иновативни са проучванията, свързани с изследване на HBV ДНК в слюнката, както и проследяване на sIgA в слюнката след пробиотично и калпротектин след антибиотично лечение.

Личните ми впечатления за доц. д-р Ася Кръстева са, че тя притежава високо ниво на познание и добър диагностик и лечител.

В заключение с **убеденост** изразявам своята **положителна оценка** за дисертационния труд на доц. д-р Ася Захариева Кръстева-Панова, дм и **препоръчвам** на членовете на уважаемото жури да гласуват **положително** тя да получи научната степен „Доктор на медицинските науки“ в професионалното направление „Дентална медицина“, научна специалност „Терапевтична дентална медицина“.

Варна

08.08.2018г.

проф. д-р Т. Георгиев, дмн